

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Nr. 6

Procuratura de stat

Str. Schewis

Loco

Abonamentului:

Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**

Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Congresul național-bisericesc

Ședința XI

ținută în 30 Noembrie (13 Dec.) 1921

Prezident: I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae. Notar: Dumitru Coltofeanu.

Se cetește protocolul ședinței X și se autentică.

La ordinea zilei urmează referada comisiei organizatoare, care prin raportorul G. Sârbu prezintă actul I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae din 27 Noembrie a. c. Nr. 406 în care se arată că biserica ortodoxă română din mitropolia Ardealului, după normele Statutului organic, avea ca părți constitutive: arhidieceza Transilvaniei și cele două episcopii sufragane, a Aradului și Caransebeșului.

Având însă în vedere, că pe teritoriul arhidiecezei, care acoperă noțiunea geografică a Transilvaniei s'a înființat o nouă eparhie, a Vadului, Feleacului și Clujului cu reședința în Cluj; — afară de aceasta s'a reînființat și vechea episcopie a Orazii-mari, — astăzi mitropolia din Ardeal are ca părți constitutive: arhidieceza, apoi eparhiile Cluj, Oradea-mare, Arad și Caransebeș. Din titlul arhidiecezei însă a căzut atributul de «Transilvană», deoarece pe teritoriul Transilvaniei se află și eparhia Clujului.

Este deci inomis necesar, ca Arhidiecezei să i se deie altă numire. Având în vedere, că arhiepiscopul este totodată și mitropolitul românilor ortodocși din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș, crede potrivit și justificat a se reînvia titlul vechi noastre mitropolii, care după schisma dela 1700 ni s'a uzurpat din partea altora. Propune deci pentru Arhidieceză următorul titlu «Arhidieceza de Alba-Iulia și Sibiu» și se roagă, ca Măritul Congres prin o hotărâre să decreteze această numire.

La propunerea comisiei congresul enunță, ca pe viitor să se întrebuițeze pentru arhidieceză titlul de: «Arhidieceza de Alba-Iulia și Sibiu».

În legătură cu concluzul anterior comisiei organizatoare având în vedere, că arhieriei din vechiul regat poartă titlul unor orașe însemnate sau episcopii istorice, propune ca pe viitor P. S. Sa arhierul Dr. Ilarion Pușcariu din arhidieceză să poarte titlul «Episcop titular de Făgăraș», iar arhierul Flaret Musta din dieceza Caransebeșului titlul de «Episcop titular de Vârșeț».

P. S. Sa Episcopul Iosif al Caransebeșului arată, că chestiunea aceasta nu este de competența măritului congres, —

ci a Preasfințitului Sinod episcopesc, și deci propune a se transpune Sinodului spre rezolvare.

Congresul acceptază punctul de vedere al P. S. Sale Episcopului Iosif.

Tot comisiunea organizatoare prin raportorul Vasile Goldiș referă actul P. S. Sale părintelui Episcop Iosif Bădescu de Caransebeș, prin care cere, ca protopopiatele Buziaș și Vârșeț să nu se dea episcopiei Timișoara, ci să se lase și pe mai departe episcopiei de Caransebeș.

Comisia propune a se susține concluzul congresual Nr. 67 din 1909 prin care s'a hotărât ca protopopiatele Ciocovei, Panciovei, Vârșețului și Buziașului din dieceza Caransebeșului să fie încorporate la noua înființându episcopie a Timișoarei.

P. S. Sa Episcopul Iosif într-o vorbire mai lungă arată, că dacă congresul rămâne pe lângă punctul său de vedere din 1909, cel puțin cu privire la cheia împărțirii fondurilor să se stabilească o normă corespunzătoare împrejurărilor de astăzi.

Congresul a primit propunerea comisiei cu amendamentul P. S. Sale Episcopului Iosif, ca la timpul său să se revină asupra statoririi unei noi chei pentru împărțirea fondurilor și fundațiilor între cele două eparhii.

La ordinea zilei urmează comisia de unificare bisericească. Raportorul acesteia Dr. V. Branște, într'un exposeu mai lung arată fazele principale prin cari a trecut această chestiune din primăvara anului 1919; și propune următorul concluz:

I.

Congresul național-bisericesc cu respect devotios ia act de adresa Nr. 330 a I. P. S. Sale Mitropolitului Primat din 16/29 Nov. c. prin care i se comunică stăruințele Sf. Sinod de a ține seamă la lucrările pentru unificarea organizației sfintei noastre biserici, că interese superioare nu numai ale bisericii, ci și ale țării și neamului nu admit a se legifera, și încă la începutul erei noastre de consolidare, în două feluri pentru o instituție atât de importantă cum este biserica, și încă biserica națională a însuș statului român și constată cu plăcere, că congresul nostru național-bisericesc, care a inițiat acțiunea de unificare a contemplat dela început ca întreaga organizație a bisericii noastre întregite să fie cuprinsă într'un statut unic a întregii biserici, după cum rezultă aceasta și din concluzul congresului național-bisericesc votat în ședința din 8/21 Octombrie a actualei sesiuni sub Nr. 85.

II.

Congresul național-bisericesc mulțumește Sf. Sinod pentru marele rezultat ce l-a realizat reușind să obțină dela factorii cu cădere distincțiunea între proiectul legii fundamentale de organizare a bisericii autocefale ortodoxe române și proiectul de statut organic elaborat în amănunte pe temeiul principiilor fundamentale din lege, rezultat, pe care nu a reușit să-l obțină până acum delegațiunile trimise de singuraticile provincii ale bisericii unificate, așteptând cu drept cuvânt, ca acest rezultat să accelereze în mod esențial lucrările acestor delegațiuni, întrunite în așa zisa «Constituanta bisericească».

III.

Congresul național-bisericesc ține în consecuență să-și precizeze în cele următoare poziția sa față de proiectul de lege fundamentală de organizare a bisericii autocefale ortodoxe române convins, că prin aceasta se împacă în cel mai armonios mod interesele binepricepute ale statului cu condițiile de existență ale bisericii autonome:

A) După dreptul constituțional al României, singura lege fundamentală e constituția.

Legea ordinară însă poate avea caracter de lege fundamentală în alt înțeles decât deosebirea între lege ordinară și constituție, prin cuprinsul ei.

Legea relativă la organizația bisericească are acest caracter, dacă recunoaște și dă expresiune neîndoielnică:

1. că biserica însași din voință liberă a părților constitutive și-a dat unitatea;

2. că autonomia bisericii este un drept canonic al bisericii ortodoxe, drept pe care mitropolia noastră l-a exercitat și până acum, și al cărui exercițiu se extinde asupra bisericii întregi.

B) Legea să cuprindă toate dispozițiunile cari privesc raportul între stat și biserică. Astfel aparține legii statului dispozițiile relative la confirmarea prin Majestatea Sa Regele a alegerii chiriarchilor cu jurisdicție și la investitura lor; tot ei îi aparțin dispozițiile relative la deschiderea sesiunilor Sf. Sinod prin Mesaj Regal, dacă modalitatea aceasta se menține.

Nu aparține statului înființarea de episcopii. Statul prin legea sa le recunoaște.

Având în vedere, că numai mitropolia noastră are organizație autonomă bazată pe recunoașterea autonomiei sale prin legea statului, legea va cuprinde principiile mari ale organizării.

Considerând dispozițiile §-lui 21 din vechea constituție a României, legea trebuie să arate și modalitatea alegerii ierarhilor (mitropoliților și episcopilor eparhiali), dar pentru a nu viola autonomia mitropoliei noastre pentru aceasta nu poate face alta decât să constate modalitatea aleasă de biserică. Extinzând exercițiul acestui drept canonic asupra bisericii întregi, legea natural va ținea seamă în privința aceasta de dorința bisericii în biserica întreagă.

Ca legea să nu fie anticonstituțională, art. V relativ la Sf. Sinod trebuie redactat în conformitate cu textul Constituției.

C) Mitropolia noastră nu se poate lipsi de congres. Principiul constituțional al organizației sale aduce cu sine, că autoritatea reprezentativă este adunarea reprezentanților aleși ai părților constitutive. Intocmirile și instituțiile existente ale mitropoliei pretind imperativ menținerea corpului reprezentativ împreună cu organul său executiv: Consistorul mitropolitan, și lipsa lor ar avea drept urmare grave perturbațiuni. După tehnica proiectului de lege ambele organe trebuie prevăzute în lege.

D) Pentru evitarea neînțelegerilor, legea să precizeze că Consistoarele spirituale sunt instanțe judecătorești pentru membrii clerului și că procedura judiciară se regulează prin biserică.

E) Sistemul de alegere prevăzut în art. 9 al proiectului de fapt desființează cel mai cardinal drept al eparhiei pe care-l are astăzi în virtutea Statutului nostru organic, dreptul de a-și alege episcopul. Dar el se va dovedi și impracticabil ducând la complectă centralizare a alegerilor.

F) Este în interesul bisericii, dar și al statului, ca legea să nu întrebunțeze cuvintele «controlul statului» ci «controlul Regelui» exercitat natural în înțelesul Constituției. Formula «controlul statului» duce în mod fatal la conflicte cu organe inferioare ale statului. Legea să prevadă controlul și inspecțiunea supremă în mod principiar, cum o face art. 19 din proiect, suprimând forma în amănunte, cum este de pildă art. XIV, din proiect.

G) Dacă modalitatea prevăzută în proiectul de lege pentru sancționarea statutului organic corespunde mai bine practi-

cei constituționale, nu este piedecă să se admită presupunând, că corpurile legiuitoare nu vor intra în desbaterea lui și nu-i vor aduce modificări, ceace ar fi negarea dreptului de autonomie. Modificările în Statut să fie rezervate exclusiv bisericii și anume congresului. Statutul fiind constituția bisericească este bine să se prevadă, că modificările se fac prin majoritate calificată, d. p. 2/3 sau 3/4 din totalitatea membrilor congresului, pe lângă vestiri prealabile. Când se tratează de drepturi particulare să se prevadă și aderarea majorității reprezentanților părții constitutive interesate.

Modalitatea sancționării Statutului organic ca anex al legii votate de stat ne obligă însă la revizuirea amănunțită a întregului text nu numai al Proiectului de lege, ci și al Proiectului de Statut organic, operă care reclamă timp mai îndelungat.

Dacă există necesitate imperativă ca legea să se voteze cât mai grabnic și fără sancționarea simultană a Statutului organic, aceasta s'ar putea face prin o lege care,

1. constată unitatea bisericii proclamată de aceasta;
2. recunoscând și garantând autonomia mitropoliei noastre, recunoaște dreptul canonic al autonomiei bisericii întregi și tuturor părților sale constitutive, garantându-le exercițiul acestui drept;
3. stabilește principiile după cari se va întocmi organizația centrală;
4. fixează principiile organizării mitropoliilor astăzi fără autorizație autonomă;
5. precizează detaliile raportului bisericii față de stat;
6. decretează că până la perfecționarea organizației noi prin organele bisericești, rămâne intactă organizația actuală recunoscând și până atunci pe toți ierarhii ca membrii ai Sf. Sinod în cadrele atribuțiilor art. 21 din constituțiune și ale normelor mitropoliei lor.

IV.

Congresul național-bisericesc dorind să evite orice neînțelegere și eventuale conflicte de atribuțiuni între Sf. Sinod al bisericii autocefale naționale române a statului român și Sf. Sinod episcopesc din mitropolia Ardealului aderează ca în arti-

colul ce ar avea să înlocuiască §-ul 174 al Statutului organic ardelenesc să se suprimă pct. 2 care se cuprinde deja în atribuțiunile Sf. Sinod, iar pct. 1 să treacă din atribuțiunile sinodului episcopesc mitropolitan la atribuțiunile Sf. Sinod central astfel, că în noul statut vor mai rămâne între atribuțiunile sinodului episcopesc mitropolitan numai atribuțiunile de sub pct. 3—6 devenind bine înțeles în noul statut punctele 1—4 ale articolului din chestiune.

V.

Congresul național-bisericesc condus de aceeași dorință este dispus a admite modificarea denumirii congresului nostru, având dela desăvârșirea organizației bisericești încolo să fie Congresul central denumit: Congres național-bisericesc, iar Congresul nostru să ia numele «Congresul mitropolitan», menținându-se în sfera de atribuțiuni ale Congresului mitropolitan numai acele afaceri, cari nu sunt generale ale întregii bisericii, ci proprii mitropoliei, cum sunt afacerile împreunate cu arondarea și activitatea eparhiilor sufragane, afacerile electorale proprii sistemului de alegere a preoților, învățătorilor, proto-presbiterilor, profesorilor și episcopilor, apoi afacerile școlare, epitropești și fundamentale ale mitropoliei.

VI.

Congresul național bisericesc consimte ca la alegerea mitropolitului să se redacteze dispozițiile noi astfel, ca să se țină seamă nu numai de interesele Arhidiecezei și a eparhiilor sufragane, ci și de interesele generale bisericești, astfel, ca pe lângă membrii aleși de Arhidieceză și de eparhii să participe și Congresul național-bisericesc la alegere cu atâtea voturi cu câte participă mitropolia din Ardeal la alegerea de mitropolit Primat.

VII.

Congresul național-bisericesc susținând hotărârea sa din 8/21 Octombrie a. c. Nr. 85 întregită prin aceasta hotărâre, îndrumă delegațiunea sa însărcinată cu lucrările de unificare să procedeze în conformitate.

*

FOIȘOARA

Un cuvânt

Spus la masa întocmită cu prilejul adunării din anul acesta a cercului religios Pecica (diec. Aradului), de către președintele său, Dr. G. Ciuhandu.

Sânt vesel, cinstiți conmeseni, că mă găsesc la această masă, împreună cu D-voastră. Ne hrănim aici cu cele trupești, trebuincioase pentru conservarea vieții. Și-mi vine, aici în minte un cuvânt al sfântului apostol Pavel, care zice (I Cor.): Ori de mâncați, ori de beți sau ori care alt lucru de faceți, toate să le faceți spre mărirea lui Dumnezeu.

Știți bine, ne-am întrunit aici, ca cerc religios al Pecichei, făcând parte din organizația preoțească, al căreia president am onoarea să fiu.

Imi veți îngădui, deci, ca la prilejul acesta se împlinesc, dimpreună cu D-voastră toți, cuvântul sfântului Pavel.

Organizația noastră preoțească, mai întâi, mulțumește prin graiul meu, fratelui nostru Simeon Pălincaș, president de comitet par. și primar aici, pentru prilejul ce mi-a servit de a sfînti crucea, ce a ridicat-o singur, întru memoria fiului său Gheorghe, victimă a războiului și pentru pomenirea și a celorlalți camarazi din această comună, căzuți în război.

Organizația noastră a răsărit din mintea luminată și din gândul curat al I. P. Sfințitului nostru mitropolit de astăzi; și un lucru petrecut în legătură cu persoana Sa vreau să vi-l tâlcuiesc astăzi.

În Iunie ce trecu, iubirii și glorioșii noștri Suverani veniseră în Ardeal, la Sibiu. Celce înfruntase primejdii în lupte, ca nici unul din Voevozii trecutului, a mers să se închine lui Dumnezeu în catedrala noastră din Sibiu. Și a îngenunchiat înaintea altarului, iar părintele mitropolit i-a cetit rugăciunile....

A doua zi, unul din țărani cari erau de față, își povestea cu lacrimi emoțiile zilei trecute, în cuvinte ca acestea: «Nici odată n'am să uit ce am văzut ieri, adecă pe Regele în genunchi înaintea altarului. «Și adăugea despre sine: «Și eu — nu m'am cuminecat de patru ani, — păcatele mele».

Fericit poate fi poporul, care are stăpânitori, cari se închină înaintea celor sfinte; dar cu adevărat fericit va fi numai poporul acela, în al căruia suflet vor prinde asemenea pilde înălțătoare și-și va face socoteală cu sufletul așa, ca țaranul dela Sibiu.

Și vreau s'o accentuez, că această pildă ne vine dela regele desrobitor, care ne-a chemat la libertate politică-națională. Pilda lui ne spune de ce avem trebuință în marile prefaceri poli-

tice și sociale prin care trecem. Pilda lui este care ne luminează cărările viitorului, pe care avem să-l pregătim prin străduințele noastre de azi și de mâine. Pilda regelui, care ne-a scos la viață liberă, trebuie să fie călăuză tuturor gândurilor și acțiunilor noastre, oricine am fi: preoți, ori administrație publică, sau cetățeni și creștini singuratici.

În fața acestei pilde de strălucită plecare înaintea lui Dumnezeu din partea celui ce azi n'are o coroană regală pe cap, dar are coroană — a credinții — în sufletul său mare și va avea ca mâne pe cap coroana de rege al tuturor românilor, — noi, preoții, ne plecăm cu smerenie în fața acestei grăitoare pilde a regelui nostru.

Ne închinăm și vă grăesc cu Sf. apostol Pavel din nou: Voi, fraților, la libertate sânteți chemați; dar să nu dați libertatea voastră spre pretext trupului.

La temelia libertății noastre, și noi trebuie să punem credința în Dumnezeu și în idealul nostru. Un popor fără credință și fără ideal nu se poate susține.

Dacă nu vom avea credință tare în Dumnezeu și în idealul nostru, și nu ne vom conforma acestei credințe, care este concretizată în «legea» noastră românească, libertatea nu ne folosește nimic. Nimic, dacă ea va fi pentru noi numai pretext sau mijlocire, de a trăi după poftele și slăbiciunile trupului.

După ce mai vorbesc la acest obiect Prea Sfinția Sa Episcopul Roman de Oradea mare și deputatul Dr. Aurel Vlad, I. P. S. Sa Președintele, punând propunerea comisiei la vot, se primește unanim.

Notarul general Lazar Triteanu propune, ca diurnele și spesele de călătorie ale deputaților să se plătească în conformitate cu concluzul congresual Nr. 80 din sesiunea actuală, iar spesele biroului să se repartizeze asupra diecezelor. Se primește.

Cu privire la autenticarea procesului verbal al ședinței acesteia se enunță a se face prin o comisiune constatătoare din deputații aflători în Sibiu în 14 Decembrie a. c. la ora 11 a. m. în biroul Consistorului mitropolitan.

Terminată fiind desbaterea chestiunilor luate în program, I. P. S. Sa Părintele mitropolit mulțumește deputaților congresuali pentru viul interes ce l-au arătat și de astădată față de biserică, participând în număr însemnat la ședințele Congresului și conlucrând cu dragoste frățească la soluționarea problemelor puse la ordinea zilei.

Cu acestea ședințele Congresului național-bisericesc care s'a declarat a fi în permanentă, le declară ajurnate la ora 8 seara. — Aclamări de Să trăiască din partea deputaților la adresa I. P. S. Sale Mitropolitului.

Instalarea Prea Sfinției Sale Episcopului Nicolae Ivan în scaunul restauratei episcopii a Vadului, Feleacului și Clujului, se va face luni în 6/19 Decembrie a. c. la sărbătoarea Sf. Ierarh Nicolae, în biserică noastră din Cluj, prin Prea Sfinția Sa episcopul Roman dela Oradea-Mare, în calitate de mandatar al înalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae.

Criza de guvern. În urma neînțelegerilor ivite între membrii guvernului, — și de sigur și din cauza reformei financiare a ministrului Titulescu, — cabinetul generalului Averescu s'a văzut îndemnat să-și dea demisia. Dl *Take Ionescu* a primit însărcinarea să formeze noul guvern. Suveranul i-a acordat termen de 3 zile, în care tratând cu toate grupările politice, are să compună lista noilor miniștri.

Libertatea noastră trebuie să lucre împreună cu credința în Dumnezeu. Dacă nu astfel ne vom întocmi lucrurile din viața noastră cetățenească, s'o știm cu toții: vom ajunge să fim iarăși stăpâniți de aceia slabi astăzi, care ca mâne se pot ridica prin puterea credinței în Dumnezeu și într'un ideal.

Liberi fiind noi astăzi, să nu uităm un cuvânt al unui mare bărbat de stat, din veacul al XVIII, din Franța, unde s'a pornit mai întâi lupta pentru libertate și democrație, și de unde ni-a venit cel mai tare sprijin în năzuințele noastre spre libertate națională. Mirabeau adică roștia un adevăr, vrednice a sta alături de cuvântul ce vi l'am spus, al sfântului Pavel, despre libertate. Bărbatul de stat francez zicea: «Credința e tot așa de necesară pentru popor, ca tocmai libertatea».

În acest semn, al credinței, am venit și noi, preoții, cu asociația noastră preoțească, până aici la marginea extremă a românismului. Și am venit, ca să vă aducem câteva îndemnuri despre ceace trebuie să facem cu toții pentru consolidarea credinței, pentru restabilirea moravurilor curate, ca prin mijlocirea aceasta să ne întărim credința în Dumnezeu și în idealul nostru național și să tindem a croi temelile morale ale viitorului nostru ca lege și țară.

Și dacă pilda frumoasă a fratelui nostru și a fiului nostru suflesc Simion Pălincaș ni-a

Problema școlară

Ziarul săsesc sibian, D. Tagespost, discută la loc de frunte, în nrul din 4 I. c., problema școlară din incidentul statificării școalelor confesionale românești.

Organul de frunte al sașilor scrie:

Dacă ne întrebăm: din ce fel de motive voește statul român — mai corect zis guvernul — să ocupe școalele confesionale române, pe lângă toată rezistența desfășurată de autoritățile superioare bisericești ale românilor ardeleni, — răspunsul nu poate să fie că: statul ar fi lipsit de încredere, în ceace privește creșterea dată de biserică din punct de vedere național și moral... Nu momentul național sau pedagogic îndeamnă guvernul în luarea măsurilor de statificare forțată, — ci exclusiv considerații politice. Viața de stat neatârnată a României este foarte tineră. În ultimii 50 de ani, în care au luat ființă legiurile sale după model apusean, sub multe raporturi cetățeanul român a așteptat totul dela stat. Lovitura nimicitoare împotriva învățământului confesional român este urmarea aceluiaș sistem, d'a impune cu sila teritoriilor alipite formele înapoiate ale vechiului regat, deși teritoriile acestea au o lungă tradiție istorică probată. Nu «statul» voește statificarea școalelor, — ci guvernul, ai cărui membri vreau să stăpânească și asupra învățământului din Ardeal. Experiențele războiului au dat dovezi, că statul este rău gospodar. Ca susținător de școale va lucra tot asemenea: cu ce'e mai mari cheltuieli va realiza cele mai mici rezultate. Țăranul român va pierde orice interes pentru școală, care nu mai este a lui. Învățătorul nu va mai fi ales de comună, ci numit de stăpânire, și prin aceasta el își pierde în cele mai multe locuri poziția sa socială de conducător.

Acelaș ziar, în partea a doua a articolului său, vorbind despre școalele nemțești, afirmă și aceea că statificarea ar avea de scop romanizarea școalelor acestora, — ceace nu corespunde adevărului, căci în măsurile luate de guvern este vorba numai de școale confesionale românești, și nu de ale minorităților.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45.

Noutăți literare: povestiri, călătorii, cărți pentru copii, medicale, pedagogice, economice, povești; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toți, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

prilejit această venire încoaci, ridicând singur crucea ce-am sfințit-o azi, — noi am venit la Pecica și cu gândul de a spune o datorie specială a fraților din Pecica, pe cari Dumnezeu i-a așezat în această parte a Canaanului românesc.

Noi vrem adică să știe frații noștri de aici, că mai ales la graniță fiind ei, au o datorie cu atât mai mare: să pună bunățile pământești ce le au, în slujba credinței, după vorba sfântului Pavel, că ori de mâncăm, ori de bem, sau ori care alt lucru de facem, să fie spre mărirea lui Dumnezeu.

Aici, în Pecica, am aflat cu multă bucurie sufletească, o armonie între intelectuali: preoți, învățători, administrație și popor.

Sânt date deci, toate condițiile necesare pentru o muncă rodnică.

Și vreau să închei cu un apel către toți, de a-și face frumoasa datorie până în capăt. În special, mă adresez fraților preoți de aici și celor prezenți din jur.

Faceți prin rugăciunile și prin străduințele voastre ca, cu ajutorul lui Dumnezeu și al oamenilor, acest colț de Canaan pământesc al României să se prefacă în un colț de Ierusalim ceresc al neamului nostru. Dumnezeu să v'ajute tuturoara!

Știrile zilei

Știre personală. Înalt Prea Sfinția Sa Mitropolitul nostru Nicolae a plecat în 15 Decembrie n. la București spre a lua parte la ședințele Constituantei bisericești, care se încep în 16 Decembrie n. a. c.

Parastas. *Marția trecută, în ziua Sfântului ANDREI, s'a oficiat în biserică noastră catedrală din Sibiu parastas solemn pentru odihna sufletului adormitului întru Domnul, Arhiepiscop și Mitropolit ANDREI ȘAGUNA, din partea I. P. S. Sale Mitropolitului nostru NICOLAE, asistat de P. C. Sa arhimandritul Dr. Eusebiu Roșca, preoții Matei Voileanu, Dr. Aurel Crăciunescu, Iosif Trița și proto-diaconul Ilie Beleuță. A cântat corul clericilor, condus de prof. N. Topolog.*

La parastas au asistat membrii congresului în corpore, în frunte cu Prea Sfinții noștri episcopi și arhieri.

La finea serviciului divin I. P. S. Sa Mitropolitul, într'o pătrunzătoare vorbire a arătat meritele mari și neperitoare ce le are fericitul defunct, marele Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, pentru neamul și biserică noastră, pe care a adus-o la nouă viață. A îndemnat apoi pe elevii seminariilor a studia și a se aprofunda în scrierile lui, pe care cu multă trudă, în mijlocul atâtor ocupațiuni, a putut să le facă. Cuvântarea I. P. S. Sale a făcut înțelesată impresie asupra tuturor celor prezenți.

Sfintire de catedrală. Biserica catedrală din Arad a fost zugrăvită și reparată din nou. În 12/25 Dec. a. c. se va sfinți și reda serviciul divin. Sfintirea se va face cu mare solemnitate. P. S. Sa Episcopul Aradului a invitat pe această și pe I. P. S. Sa Mitropolitul N. să participe pe ceilalți arhieri ai mitropoliei.

Serbarea culturală dela Târgu-Murș. Românii și țărance, în mare număr, din jurul rimea orașului Târgu-Murș, s'au adunat Duminecă în acest centru ardelenesc, pentru a lua parte la serbarea anunțată a distribuirii bibliotecilor sătești și a clopotelor pentru biserici. În piața orașului, într'o capelă improvizată, s'a oficiat la ora 9 serviciu divin și s'au sfințit clopotele și bibliotecile. Au vorbit poporulul dnii: Șerban Ionescu, reprezentantul ministerului de culte, Comșa, Georgescu din partea Asociațiunii din Sibiu, deputatul P. Brătășanu, care aduce omagii M. Sale Regelui. Delegații comunelor, așează fiecare clopotele și bibliotecile în care trase de câte șase boi și împodobite cu covoare țărănești. Clopotele sânt lucrute din material foarte solid și poartă inscripția: «Turnarea acestor clopote s'a făcut sub domnia Regelui Ferdinand I al tuturor românilor dintre Nistru și Tisa, din schijele obuzelor, pentru a suna dragostea, pacea, armonia, și întru amintirea vitejilor cari s'au jertfit pentru înfăptuirea României-Mari». Bibliotecile se compun din literatură pentru țărănime.

Încercare zădarnică. Din parohia Ferede (băile Geoagiului) ni se comunică următoarele: Duminecă, în 4 I. c., după terminarea serviciului divin, pe la ora 11 a. m., au sosit în comună vre-o 50 de indivizi, sectari pocăiți, în mână având cărți de cetit, și au intrat în parcul băilor, proprietatea băncii «Ardeleana». Aici, la baia Diana, cu izvor de apă caldă, au botezat pe șapte rătăciți, oameni slabi de credință, aduși din alte sate. Pe lângă toată predica de adevătare, și pe lângă toate cântările lor înșelătoare, pocăiții n'au isbutit să câștige nici un singur credincios din parohia Ferede. Cu toate acestea, astfel de pregrinare a sectarilor ar trebui oprită din partea forului administrativ.

Organizarea chirișilor din Sibiu. Duminecă s'au adunat în sala Urania locuitorii sibiieni, în număr impunător, pentru a întemeia liga chirișilor din Sibiu. Adunarea a ales un comitet, în frunte cu generalul Hofbauer ca președinte, Dr. Stoichița ca vicepreședinte, secretar general A. Fuss, secretar N. Bratu, cassier I.

Haber, și afară de aceștia 12 membri în comitet. Secretarul general a citit statutele societății nou înființate și un proiect de rezoluție, care au fost primite în unanimitate. Proiectul de rezoluție cere: sistarea rechizițiilor de locuințe; adăpostirea subofițerilor și a ofițerilor necăsătoriți, până la locotenent în casarmă, pentru a creia pe seama cetățenilor civili locuințele trebuincioase; procedare dreaptă a comisiunilor de evaluări pentru impozite ș. a.

Bacșiș refuzat. Un anonim, funcționar la un oficiu de stat în Cernăuț, a trimis sub titlul de mai sus 500 lei ziarul Glasul Bucovinei, care a dispus asupra sumei așa că 200 lei i-a dăruit internatului de fete, și 250 internatului de meseriași din acel oraș. — Dacă toate bacșișurile din țară ar fi întrebuințate în scopuri culturale și filantropice, bunul nume al funcționarilor s'ar întări.

Schimbul deținuților politici între România și Ungaria s'a făcut Vineri în gara Bors, — aici s'a semnat procesul verbal despre primirea a 13 români și predarea a 25 unguri. Lista românilor este următoarea: Teodorescu proprietar din Romanași, Dr. Pulca din Stena, Camil Manoilă din Lipova, Terfea din Cluj, Cerna locotenent din Timișoara, Ardelean din Arad, Avramescu din Deva, Fîru, Șuta din Oradea-Mare, Crăciunescu din Craiova, Ciocăra din Roșia, Popovici din Beiuș, Romeo Popescu din București. Liberații spun că au suferit în temnițele din Ungaria cel mai neomenos tratament.

Congresul sionist ținut zilele acestea în Cluj, a adus hotărâri privitoare la drepturile limbii ebraice în școli și la ajutorarea institutelor de învățământ confesionale. Congresul s'a ocupat și cu probleme economice și politice, cu raport la evreimea din țară. Sioniștii cer crearea unei catedre de limba ebraică la universitatea din Cluj; mai cer să nu fie obligați a respecta sărbătoarea Duminecilor ș. a.

O plesă teatrală pentru satele noastre. În editura «Librăriei Săteanului», Săliște și Sibiu, a apărut «drama țărănească» într'un act: «*In seara de Crăciun*» (2 lei). Se poate juca cu efect, la sărbători sau cu alte ocazii, chiar și din partea diletanților, având 3 roluri principale și 5 secundare (2 bărbați 1 femeie, principale; 5 copii secundare) odaie țărănească. Conflictul este după război. Bărbatul a fost în Rusia, prizonier, ani de zile, și autoritățile l-au declarat mort. Se întoarce în sat tocmai în seara de Crăciun, la copiii, cari nu l mai recunosc și la nevasta mătrată de primarului, care s'a îmbogățit în decursul războiului pe spinarea femeilor rămase fără de sprijin. Femeia e gata să se și căsătorească cu el, pentru copilașii ei. Lupta se dă între bărbatul legitim și omul lipsit de scrupul, care vine, aproape beat, să brutalizeze din nou. «Ești tu om?» i strigă bărbatul. Cel fără de milă i râde în față. Întăritatul bărbat omoară pe jertitorul satului și chiamă pe cei 3 copii cu steaua, cari vreau să colinde, să cânte «O ce veste minunată» la căpătașul mortului. Tendința evidentă. Tema e tratată naturalist. Cinismul omului crud își află răspunsul logic în revolta omului bun și blând, revoltat.

Pentru ofițerii de rezervă. Ofițerii de rezervă concentrații prin decizia M. Nr. 731/921 și cari au obținut amânări până la 15 Decembrie 1921, vor fi concentrați în luna Martie 1922, când vor fi adunați la câteva centre de instrucție și pentru care se va da ulterior directive de organizare și funcționare. — Cercul de recrutare Sibiu.

Cruzimile comise în ascuns, din partea ungurilor, la intrarea în război a României, încep a fi desvelite. La tribunalul din Brașov se va judeca zilele acestea procesul împotriva lui Taglicht din Făgăraș, unul dintre omorătorii românilor făgărășeni. Jertfa a acestui asasinat a căzut și avocatul Dr. Ioan Șenchea, fruntaș în mișcările naționale din partea locului.

Maghiari din Budapesta. Ziarul cu caracter pretins religios, Téli Újság, din Budapesta scrie: «Nepoții și strănepoții maghiarilor eroici vor sfârși în bucăți zdrențelele tratatului dela Trianon, zdrobind lanțurile care încetușează munții Ardealului, pădurile Slovaciei și grânarele Bănatului... A trecut vara (și chiar toamna) și noi maghiarii, nu sântem încă mântuiți... — Când așa vorbește un ziar religios, mântuirea nici n'are să vie, în veci.

Calendarul arhidiecezan a apărut și s'a pus în vânzare. Conține, și de astă dată, variată și aleasă materie, instructivă și de distracție: note de actualitate, povestiri interesante, sfaturi și îndrumări privitoare la sănătate, chestiuni economice, și alte însemnări folositoare, — precum și partea calendaristică cu serbătorile tipărite în roșu, apoi șematismul bisericii noastre ortodoxe, însemnarea târgurilor ș. a. Comenzile să se adreseze la: **Librăria Arhidiecezană**, în Sibiu.

Calendar. În editura W. Krafft din Sibiu a apărut calendarul «Amicul Poporului» sub îngrijirea dlui N. Petra Petrescu. Cuprinde material variat și interesant, în proză și poezie. În aceeași editură s'a tipărit și «Calendarul Săteanului», cu ilustrațiuni și material potrivit. Prețurile nu sânt indicate.

Câți se nasc, câți mor. În anul 1920, conform datelor statistice acum apărute, în vechiul regat s'au născut 258,759 copii, (în 1919 cifra nașterilor a fost 260,839). În 1920 au murit 212,912; căsătorii au fost 97,263, divorțuri 4400.

Necrolog. Sextilia Sglimbea fostă funcționară la rafineria petroliferă din Brașov și fiica regretatului preot răposat George Sglimbea, a adormit în Domnul Vineri în 2 Decembrie n. 1921 la ora 11 p. m. în Cuculata, județul Făgărașului în etate de 30 ani după un morbid îndelungat. În mormântarea răposatei s'a făcut luni la 5 Decembrie n. 1921 la ora 1 p. m. în cimitirul bisericii române ortodoxe din Cuculata prin preoți Septimiu Popa și George Vasu. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Noul tarif pentru telegramele în străinătate. Cu începere dela 1 Decembrie, în virtutea unei decizii luate de direcțiunea generală a Poștelor, taxa pentru telegramele destinate străinătății e mărită la 75 centime. — Francul aur a fost calculat la 25 lei hârtie. Taxa de cuvânt, pentru telegrame va fi deacum înainte: Austria: lei 6.25; Belgia: lei 7.22; Marea Britanie: lei 10; — Bulgaria: lei 3.75; Cehoslovacia: lei 4.50; Elveția: lei 7.52; Franța: lei 8; — Germania: lei 6.25; Grecia: lei 6.25; Italia: lei 6.25; Luxemburg: lei 7.25; Norvegia: lei 9.25; Olanda: lei 7.25; Polonia: lei 4.50; Portugalia: lei 10.75; Spania: lei 9.75; Suedia: lei 8 — Turcia europeană: lei 14.75; Turcia asiatică: lei 18.50; Ungaria: lei 4.50; Jugo-Slavia: lei 4.50.

Deschiderea bisericii române din Bitolia. Bisericile și școlile din Macedonia au fost mult timp prigonite de stăpânirile acelei țări. Acum se vestește dela Belgrad, că guvernul iugoslav a hotărât deschiderea bisericii române din Bitolia. Dacă guvernul sârbesc va continua călea această nouă, relațiunile dintre români și sârbi s'ar îmbunătăți în interesul general al acestor două popoare.

Fost cizmar — doctor în filosofie. La universitatea din Praga s'a promovat zilele acestea doctor în filosofie un fost ucenic de cizmarie, Adolf Fischer, dintr'o comună din Bo-

emia. În orele sale libere însoțea de obicei învățăturii, începuse a studia materiile școlii gimnaziale, a trecut examenul de bacalaureat, și s'a înscris la universitatea din Praga, unde acum, la vârstă de 28 de ani, a luat doctoratul, — și are de gând să studieze mai departe. Specialitățile sale sânt limbile moderne, dintre care vorbește șapte.

Urmărit. Turburările ultime vieneze au de urmare faptul că străinii părăsesc în mare număr orașul, unde nu se mai simțesc în siguranță. Magazinele Vienei își pierd clienții cei mai buni, și sânt astfel nevoite să și concedieze oamenii de serviciu. Restaurante și cafenele d'asemenea își concediază personalul, care nu mai are ocupație. Mii de vienezii au ajuns în stare desnădăjduită.

Dela Asociațiunea din Sibiu. Grăbiți și cumpărați biletele dela loteria «Asociațiunii». Tragera d'astă irevocabil la 31 Decembrie 1921. Cu douăzeci (20) Lei puteți câștiga 100,000 Lei. Biletele sânt de vânzare la toate băncile din din toate centrele. — Domnii depositari ai loteriei «Asociațiunii», sânt rugați a comunica biuroului central, Sibiu, strada Șaguna 6, până la 25 Decembrie a. c. seriile și numerii biletelor vândute, trimițând totodată și costul lor. Biletele nevândute le vor reținea pentru desfacere în anul viitor.

Imobilizarea grâului. Pentru a face față trebuințelor consumației interne, imobilizarea grâului, secarei și a derivatelor lor, la producătorii și la deținătorii lor, a fost pusă din nou în viitoare cu începere dela 1 l. c.

Cinematografele Sibiului. La *Apollo*, Piața Unirii, în 17 Decembrie: Istoria unui suflet rățacit, dramă. În 18 și 19 Decembrie: Film cu subiect italian. — La *Urania*, strada Șevis: Ziinic două reprezentații, la ora 7 și 9 seara.

Nr. 9867 Școl.

Notificare oficială

cătră toate Direcțiunile școalelor noastre confesionale

Ne-a venit la cunoștință, că foarte mulți elevi, când se prezintă la înscriere nu aduc decât certificat de naștere dela oficiul stării civile (matriculant); astfel, că nu se poate constata, dacă elevul cutare e botezat sau ba. Ordoadm deci tuturor Direcțiunilor noastre școlare, ca totdeauna și în toate cazurile de înscriere să pretindă extras din matricula botezaților (carte de botez); lipsa acestui document împiedică înscrierea.

Sibiu, din ședința Consistorului arhidiecezan, ca senat școlar, ținută la 22 Noembrie 1921.

Consistorul arhidiecezan.

A apărut și se găsește de vânzare la **Librăria Arhidiecezană în Sibiu**

Calendarul arhidiecezan pe anul comun 1922

cu bogat și interesant cuprins, din care amintim următoarele: O frumoasă *colindă* și alte versuri aleș; P. S. Sa noul arhiereu, *Dr. Ilarion Pușcariu*; *Din zile grele, amintiri*; *Cum să ne îngrijim sănătatea*: 1. Despre răniri; 2. Copii nervoși; 3. Sfaturi; 4. Lămăea. — *Morților noștri*. — *Apa vieții*, poveste. — *Găcitori*. — *Fel de fel*: 1. Copii și mame; 2. Greutatea corpului; 3. Răspândirea religiilor; 4. Bisericile cele mai mari; 5. Eparhiile vechiului regat; 6. A lucra și a nu lucra; 7. Om sălbătacit; 8. Cine stăpânește în Rusia? 9. Cum se păstrează banii; 10. Cel mai înapotat popor. — *Cântec etc.* — *Un cortegiu istoric* (la încoronare). — *Umblat în lume*. — *D'ale economiei*: 1. Să ne apăram pădurile; 2. Pomăritul; 3. Griji de pomi; 4. Sfeclele de zahăr.

În celelalte părți ale calendarului se află: Cronologia, zilele și lunile de peste an, mersul vremii; Însemnarea târgurilor, întocmite după luni ș. a. ș. a.

Calendarul s'a tipărit în două ediții: o ediție cu *Șematismul* bisericii ort. rom. din Transilvania, Bănat și părțile anexate din Ungaria, cu «Evidență» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catihești și învățători, — și altă ediție, *fără Șematism*.

Prețul: { Ediția cu *Șematism* 10 Lei } plus porto postal Lei 2.50 și sânt a
" fără " 6 Lei se trimite înainte prin mandat postal.

Librăriilor pentru desfacere peste 10 exemplare se dă rabat